

SLOVENSKI JEZIK, 7. razred

1.) Pazljivo preberi izhodiščno besedilo.

METLIKA

Metlika leži na JV obrobju Slovenije, v vznožju južnih pobočij Gorjancev, le kilometer od Kolpe.

Sledi življenja na tem prostoru segajo nekaj tisoč let v preteklost, vse do prazgodovine. Prvotnim prebivalcem so sledili Iliri, Kelti in Rimljani. Zelo verjetno je, da so ravno slednji zanesli v okolico Metlike vinsko trto, ki jo danes Belokranjec tako zelo ceni in časti. Metlika je postala središče belokranjskega vinogradništva. Mestne pravice je dobila v začetku 14. stoletja.

Gospodarska kriza v začetku 20. stoletja je pregnala ljudi čez lužo. Tudi novozgrajena železniška proga Novo mesto – Karlovec jih ni mogla zadržati. Izseljevanje so zaustavili šele novi industrijski obrati po 2. svetovni vojni: Beti, Novoteks, Komet, Novoles... Mesto ima danes okrog 3500 prebivalcev.

Metlika je kulturno mesto. V gradu je belokranjski muzej, ki v svojih zbirkah predstavlja preteklost, etnologijo in umetnost Bele krajine. Nastanek in razvoj gasilstva na Slovenskem pa prikazuje Slovenski gasilski muzej. Vsako leto se na grajskem dvorišču odvijajo metliške poletne prireditve pod skupnim naslovom Pridi zvečer na grad. Vsako leto v drugi polovici maja so vsi trije metliški trgi v starem mestnem jedru prepolni obiskovalcev prireditve Vinska vigred.

Bela krajina z Metliko je danes cilj številnih popotnikov, ki želijo videti steljnike – zanimivo združbo brez in praproti, Kolpo, najtoplejšo reko v Sloveniji, in belokranjsko narodno nošo.

1.) Zgornje besedilo je:

- a) predstavitev kraja
- b) neuradno pismo
- c) opis kraja
- d) vabilo

2. Izpiši ime društva, ki je oblikovalo gornje besedilo.

Katero lastno ime je to? _____

3. Obkroži DRŽI, če je trditev pravilna in NE DRŽI, če trditev ni pravilna.

Metlika leži na JZ obrobju Slovenije.

DRŽI NE DRŽI

Domnevajo, da so vinsko trto prinesli v Metliko Rimljani.

DRŽI NE DRŽI

Etnologija je veda o razvoju gasilstva.

DRŽI NE DRŽI

4. Razloži, kaj je steljnik. Pomagaj si z besedilom.

5. V prvi povedi drugega odstavka podčrtaj samostalnike.

Razvrsti jih po spolu in jih zapiši v imenovalniku ednine.

M	Ž	S

6. Iz četrtega odstavka izpiši:

- zemljepisna lastna imena:

- stvarna lastna imena:

- pridevnike, tvorjene iz zemljepisnih lastnih imen:

7. Iz krajevnih imen izpelji imena prebivalcev.

Metlika _____

Trebnje _____

Vrba _____

Škofja Loka _____

Nova Gorica _____

8. Iz zemljepisnih lastnih imen tvori pridevnike.

_____ pršut (Kras)
_____ gibanica (Prekmurje)
_____ čipka (Idrija)
_____ postrv (Soča)
_____ kruhki (Škofja Loka)

9. Iz samostalnikov tvori pridevnike.

(arheolog) _____ najdba
(življenje) _____ odločitev
(vas) _____ znamenitost

10. Samostalnike v oklepaju postavi v pravilno obliko.

Otroci se ne smejo igrati z (nož) _____.
Zdravnik je pregledal bolno (hči) _____.
Sosedovi (gospa) _____ sem nesel vrečko iz trgovine.
Z (mati) _____ je šel na sprehod.
Pred (dve leti) _____ je odšel v Ljubljano.
Ni se mogel izogniti vsem (past) _____.
Nisem še videl tako velikih (ladja) _____.
V skladišču nimajo nobenih (škatla) _____.
Nisem si mogel ogledati vseh (tekma) _____.
Ne loputaj z (vrata) _____.

11. Pravilno sklanjaj imena in priimke.

Učenca (Marko Povše) _____ danes ni v šoli.
Prijatelja (Jani Trdina) _____ sem spoznal na morju.
Pisatelja (Žiga Gombač) _____ ne poznam.
S (Stane Sovre) _____ sem se pogovarjal o
novi knjigi.
Pri teti (Ines Novak) _____ mi je vedno lepo.

12. Napiši veliko začetnico, kjer je potrebno.

Oton župančič se je rodil na vinici v beli krajini. Za veliko noč belokranjke izdelujejo pisanice. Turisti radi hodijo na jurjevanje. Takrat metličani s pomočjo zelenega jurija iz dežele preganjajo zimo. Šli se bomo kopat v čateške toplice. Na prešernov dan bomo obiskali cankarjev dom. Pisatelj lovro kuhar prežihov voranc je bil zaveden slovenec. Boril se je za obstoj slovenskega jezika na koroškem.

13. Poišči samostalnice in jim določi spol, sklon in število.

Metlika leži na jugovzhodnem obrobju Slovenije, v vznožju južnih pobočij Gorjancev.

14. Postavi se v vlogo turističnega vodnika in povabi turiste na ogled Metlike. Pomagaj si z izhodiščnim besedilom in omeni vsaj tri zanimivosti.

Povzeto po:

- Cajhen N. in ostali: Slovenščina za vsak dan 7, Samostojni delovni zvezek, Založba Rokus, 2015 (e-gradivo: <https://www.irokus.si/izbirka> (2.4.2020).
- Spletna stran Turističnega društva Vigred: <http://www.metlika-turizem.si/en/home-en/> (2.4.2020).